

самовдосконалення.

Як відомо, психологічна компетенція викладача є наслідком його психолого-педагогічної освіти та самоосвіти, ментально-духовного осягнення соціального досвіду і власного життєвого надбання у стосунках із оточуючим світом. Водночас встановлено, що психологічна компетентність педагога потребує суттєвого збагачення і коригування у двох напрямках [3].

По-перше, підвищення рівня психологічних знань про педагогічну діяльність, особистість педагога і особистість того, хто навчається.

По-друге, формування операційних сторін професійного мислення педагога і, перш за все, професійного самоаналізу і соціально-перцептивних здібностей. Психолого-педагогічної підготовки студентської пори недостатньо, а педагогічний досвід сам по собі не підвищує рівень психологічної компетентності педагога. Задля цього у викладача має бути цілком усвідомлена позитивна мотивація самоосвіти в галузі психологічних знань. Самостійне вивчення літератури з психолого-педагогічного циклу [4].

#### Література

1. Алферов О. Д. Досвід і проблеми підвищення психологічної компетентності вчителя // *Вопроси психологии.* – 1990. – № 4. – С. 116-120.

2. Козієв В. Н. Психологічна компетенція вчителя в контексті взаємовідношень вчителя і учнів // *Професіональні потреби вчителя і психолого-педагогічні знання: Зб. наук. прац.* – М.: НІІ осв. взр., 1989. – С.41-45.

3. Лукянова М. И. Психолого-педагогічна компетентність вчителя // *Педагогіка.* – 2001. – № 10. – С. 56-61.

4. Маркова А.К. Психологічний аналіз професійної компетентності вчителя // *Радянська педагогіка.* – 1990. – № 8. – С. 82-88.

УДК 373.3

**Сташишина О.М.**

вчитель початкових класів

Кременецької спеціалізованої школи І-ІІІ ст. № 2

## **РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ НОВОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

*Постановка проблеми.* Сьогодні багате соціально-економічними, політичними, соціокультурними загальносвітовими процесами, що постійно поглиблюються та прискорюються, а також визначають розвиток людства на сучасному етапі його життєдіяльності. Глобальні суспільні зрушення мають систематичний, швидкий, незворотний характер. Вони зумовлені науково-технічним прогресом, швидкою інформатизацією та комп'ютеризацією, демократизацією суспільного життя. Найбільш відповідальною в цих умовах є роль освіти. Саме освіта має безпосередній та найбільший вплив на особистість і суспільство. Тому в сьогоденному світі перед педагогічною освітою України постали нові завдання. Вони потребують нових підходів до підготовки фахівця, здатного до креативної діяльності, відповідного реагування на вимоги часу, поглиблення і вдосконалення професійних компетенцій. Адже саме від учителя,

його особистісних характеристик залежить реалізація навчальних планів, якість освітніх послуг, виховання учнів як у процесі навчання, так і в позанавчальний час [5].

Творча компетентність педагога, її розвиток, вдосконалення, на мою думку, є основою професіоналізму сучасного вчителя в умовах нової соціокультурної діяльності. Учитель має стати для учня авторитетом, цікавим та захоплюючим об'єктом для наслідування. Тому дослідження цієї проблеми є невідкладним завданням.

*Мета.* Створення умов для професійного та особистісного зростання учителя, здатного до ефективної інноваційної діяльності в умовах збагаченого освітнього середовища і забезпечення розвитку особистості дитини та її самореалізації в сучасному соціумі.

*Виклад основного матеріалу.* Проблема підвищення якості професійної компетентності вчителя зумовлена зростанням вимог до рівня його професійної майстерності. Особливу роль у здійсненні реформ в освіті відіграє вдосконалення науково-практичної роботи шляхом формування інноваційного освітнього середовища, реалізації особистісно-орієнтованого, індивідуального та диференційованого підходу до підвищення професійної компетентності [5]. Сьогодні вчитель повинен постійно прагнути до творчого пошуку, мати навички дослідної, експериментальної діяльності, вивчення, узагальнення, впровадження педагогічного досвіду, високий рівень інформаційної культури, вміння інтерпретувати новий зміст освіти в методику навчання і виховання, здійснювати аналіз результатів діяльності як своєї, так і учнівського колективу. Зміни потребують від учителя динамічності, гнучкості і новизни, креативності та творчості [4]. Сучасна педагогіка категорично відмовляється від авторитарного управління навчання і виховання і переходить до гнучкої системи забезпечення підтримки, педагогічного супроводу, стимулювання науково-пізнавальної діяльності, створення умов для творчості, педагогічної співпраці, самовдосконалення, співпраці.

Розвитку творчої активності педагога сприяють ґрунтовне засвоєння досягнень психолого-педагогічної науки та перспективного педагогічного досвіду, високий рівень фахової компетенції, розширення простору педагогічного спілкування, взаємообмін досвідом, створення ситуації успіху та віра в себе, свої знання, уміння та навички [1, с. 12].

Учити та творити самого себе – девіз кожної особистості, яка прагне до підвищення педагогічної майстерності, а в результаті – до саморозвитку, що також впливає на розвиток особистості учня. Уміння і бажання навчатися – основа розвитку професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності.

Успішний учитель – творчий учитель. Адже саме творчість та творчий підхід роблять його індивідуальним, неповторним, одним єдиним у дитячих очах. Бажання творити – фундамент у роботі кожного педагога [1, с. 13]. Він повинен уміти сам і навчити учнів творчо засвоювати знання і застосовувати їх у конкретних навчальних і життєвих ситуаціях, критично осмислювати здобуту інформацію, швидко реагувати на суспільні зміни, що відбуваються, корегувати

власну професійну діяльність щодо співвідношення соціальних вимог.

Творча особистість учителя характеризується спрямованістю на творчість, інтелектуальною активністю. Учитель має вміти мотивувати учня: до розвитку, до знання предмета, до пізнання світу. Це можна зробити лише тоді, коли любиш свою працю, коли ти творчий, відповідальний і відкритий до світу. Безумовно, роль вчителя змінюється. Якщо раніше він був єдиним джерелом інформації, то зараз має організувати навчальний процес так, щоб діти самі пізнавали світ. Він, як і раніше, залишається лідером освітнього процесу, але стає невидимим організатором [5]. Завдання сучасного вчителя і школи – навчити дітей бути гнучкими у змінах. Також легко адаптовуватися і вміти навчатися впродовж усього життя. Щоб це вдалося, самому треба бути зразком.

#### Література

1. Березняк Є. Директор школи і вчителі: етика взаємин // Освіта України. – 2000. – № 2-13. – 14 с.
2. Лихвар В. Д. Розвиток художньо-творчого потенціалу молодших школярів у процесі образотворчої діяльності. – Х., 2003. – 24 с.
3. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. – К.: Радянська школа, 1988. – 284 с.
4. Падалка О. С. Педагогічні технології. – Навчальна книга, 1995. – 180 с.
5. Бібік Н. М. Нова українська школа: poradnik для вчителя. – К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

УДК 377.091:165.742

**Степанова Т.В.**

викладач-методист,  
викладач української мови та літератури  
ДНЗ «Подільський центр ПТО»  
metodust\_pto@ukr.net

## **СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ГУМАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ**

«Ми навчаємось для того, щоб удосконалювати себе»

Конфуцій

Сучасний урок...Яким він повинен бути? Якими мають бути змістові, організаційно-методичні, психолого-педагогічні основи його підготовки і проведення? Яке його призначення і в чому його суть? Як зробити навчально-виховний процес дієвим і впливовим? Як викликати інтерес в учнів до навчання, бажання саморозвитку та самовдосконалення?

Ці та багато інших питань хвилюють сьогодні кожного мислячого педагога, небайдужого до долі своїх учнів, якості своєї педагогічної діяльності, адже все помітнішим стає факт зниження престижу освіти, її якості.

На бажання наших учнів навчатися особливо відчутно впливають такі негативні явища, які відбуваються у суспільстві, як ріст аморальності,